

Ö?retimde Özerk Motivasyon Envanteri (ÖZMOTEN)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retimde Özerk Motivasyon Envanteri (ÖZMOTEN). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26872>

Özet

Ö?retimde Özerk Motivasyon Envanteri (ÖZMOTEN), e?itimcilerin ö?retim süreçlerine yönelik motivasyonel yönelimlerini ve özerk davran?lar?n? ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? veya Türkiye ba?lam?nda geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu envanter, 2019 y?l?nda Tamer Sar? ve Ali Tanr?ö?en taraf?ndan yay?mlanan geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? ile bilimsel alana sunulmuştur. ÖZMOTEN, özellikle Öz Belirleme Kuram? (Self-Determination Theory - SDT) çerçevesinde, ö?retmenlerin eylemlerini kendi iradeleriyle ne ölçüde gerçekle?tirdi?ini de?erlendirerek, onlar?n içsel ve d??sal motivasyon düzenleme biçimlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, e?itim psikolojisi alanında ö?retmen yeterlili?i ve mesleki tatmin gibi konularla ilifkilidir.

Anahtar Kelimeler

Özerk Motivasyon, Ö?retim, Motivasyon, Öz Belirleme Kuram?, Psikometri, Envanter, Ö?retmen Motivasyonu.

Yazarlar

Tamer Sar?, Ali Tanr?ö?en.

Amaç

ÖZMOTEN'in temel amacı, ö?retmenlerin ve ö?retim elemanlar?n?n mesleki görevlerini yerine getirirken sergiledikleri motivasyon türlerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde saptamaktır. Bu envanter, motivasyonun sadece niceli?ini de?il, aynı zamanda niteli?ini de (özerk veya kontrollü olu?unu) anlamaya odaklanır.

Ölçek, elde edilen veriler arac?l?yla e?itim yöneticilerine ve politika yap?c?lara, ö?retmenlerin motivasyonel ihtiyaçlar?n? destekleyici ortamlar yaratma konusunda bilimsel dayanak sa?lamay? hedefler. Böylece, e?itimde verimlilik ve mesleki ba?l?l?n? art?r?lmas?na yönelik stratejiler geli?tirilebilir.

Yap?

Ölçek, motivasyon alan?ndaki en etkili kuramlardan biri olan Öz Belirleme Kuram? (SDT) temeline dayanmaktadır. SDT, motivasyonun içsel, d??sal ve amotivasyon olmak üzere farklı düzenleme biçimlerinde ortaya ç?kt??n? savunur. ÖZMOTEN, bu ba?lamda motivasyonel düzenlemenin süreklili?ini ölçer.

Ölçe?in temel yap?lar?, ö?retim eylemlerinin içsel olarak (ilgi ve haz duyarak) m? yoksa d??sal olarak (ödül veya ceza bask?s?yla) m? gerçekte?tirildi?ini belirleyen alt boyutlardan olu?maktadır. Bu alt boyutlar tipik olarak içsel motivasyon, tan?mlanm?? düzenleme, içe yans?t?lm?? düzenleme ve d??sal düzenleme gibi yap?lar? içerir.

Geçerlik

Ö?retimde Özerk Motivasyon Envanteri'nin Türkçe adaptasyon ve geçerlik çal??mas? Sar? ve Tanr?ö?en (2019) taraf?ndan yürütülmü?tür. Çal??mada, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen yap? geçerli?i kan?tlar? aranm??tır. Bu süreçte genellikle **Faktör Analizi** teknikleri kullan?larak ölçek maddelerinin kuramsal alt boyutlara uygun ?ekilde kümelendi?i gösterilmi?tir.

Yap?lan analizler, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen psikolojik yap?y? (özerk motivasyon) ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini ve kavramsal olarak tutarlı oldu?unu ortaya koymu?tur. Detaylı geçerlik katsay?lar? ve analiz sonuçlar? için orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Sar? ve Tanr?ö?en (2019) çal??mas?nda, ÖZMOTEN'in güvenilirli?i, iç tutarlılık analizleri yoluyla de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarlılık katsay?s? (genellikle Cronbach Alfa), ölçe?in farklı maddelerinin aynı yap?y? ne derece tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Çal??ma sonuçlar?na göre, ÖZMOTEN'in alt ölçeklerinin ve toplam puan?nın yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Bu yüksek güvenilirlik düzeyleri, ölçe?in farklı uygulamalarda istikrarlı ve güvenilir ölçümler sundu?una i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve boyutlulu?unu kesinle?tirmek amacıyla **Faktör Analizi** uygulanm??tır. Türkçeye uyarlama çal??malar?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak için genellikle Do?rulayıcı Faktör Analizi (DFA) tercih edilir.

Faktör analizleri, ÖZMOTEN'in temel motivasyonel düzenleme biçimlerini ay?rt edebilen, kuramsal olarak beklenen bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in Türkiye ba?lam?nda da Öz Belirleme Kuram?'nın temel ilkelerine uygun olarak çal??t??n? kan?tlamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Çe?idi: Uyarlama ve Geli?tirme (Türkçe Adaptasyon)

Format: Genellikle 5 veya 7 noktalı **Likert tipi** derecelendirme ölçe?i kullan?lm??tır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler ve Ö?retim Elemanlar?.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Profesyonel E?itimciler).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli e?itim kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise veya yüksekö?retim) görev yapan e?itimciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim temelli envanter.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Motivasyonu, ?çsel Motivasyon, D??sal Motivasyon, E?itim Psikolojisi, Psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Tamer Sar?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurumsal E-posta Adresleri: tamersari@pau.edu.tr (Tamer Sar?)

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in geli?tirilme ve yay?nlanma y?I? **2019**'dur. Ölçe?in kullan?m? için, telif haklar? ve izinler konusunda sorumlu yazar Tamer Sar? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik veya ara?t?rma amaçlı? kullan?mlarda, kaynak makaleye uygun at?f yap?lmas? zorunludur.

Referanslar

Sar?, T., ve Tanr?ö?en, A. (2019). Ö?retimde Özerk Motivasyon Envanteri (ÖZMOTEN) Türkçeye Uyarlanmas?: Geçerlik ve Güvenirlik Çal??ması?. *Avrasya Uluslararası Ara?t?rmalar Dergisi*, 7 (20), 272-288. <https://doi.org/10.33692/avasyad.664291>

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.org.tr

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: ogretimde-ozerk-motivasyon-envanteri-ozmoten-turkceye-uyarlanmasi-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi.pdf

Ö?retimde Özerk Motivasyon Envanteri (ÖZMOTEN) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek maddelerine erişim için lütfen Tamer Sar? ve Ali Tanr?ö?en (2019) tarafından yay?mlanan referans makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM